

Septuagesima

Tom Hardts postilla, första årgången

Evangelium: Matt. 20:1–16.

I Guds, Faderns + och Sonens och Den Helige Andes, namn. Amen.

Till synes så oförmedlat stöter med denna söndagen "Septuagesima", sjuttiondedagen före påsk, förfastan, den violetta skruden och fastans tongångar i liturgien samman med den tilländalupna efterjultiden. Motsättningen kan vara påfallande. Det är som om ett ljus blåsts ut och Golgatas gudsövergivenhet ersatt änglasången över Betlehem. Det är samma synbara spänning, som träder fram i trosbekännelserna, där Jungfru Maria och Pontius Pilatus omnämns på nära nog samma rad. När vi just rests oss efter knäfallet inför mandomsanammelsens under vid orden: "*har stigit ned från himmelen och tagit mandom genom Den Helige Ande av Jungfrun Maria och blivit människa*", sjunger vi i samma andetag fortsättningen: "*som ock för oss har blivit korsfäst under Pontius Pilatus*". Ändå är denna spänning just bara synbar, inte på något sätt verklig. Den rätt firade julen, vår tilländalupna jul, har ju som innehåll just, hur Guds och Marias son träder in under vår dom, hur han utblottat sig för vår skull, hur han blev den ringa telningen, den föraktade och korsmärkte. På samma sätt kan den rätta förkunnelsen om det slaktade Guds Lamm, om försoningsdöden, om Golgatas kors aldrig ett ögonblick grunda sig på något annat än julens evangelium om hur Den Andra Personen i Den Allrasaligaste Treenigheten i sig upptagit den mänskliga naturen från Jungfru Maria, hur denna antagna människonatur är inte bara syndfri utan genomträngd och helgad av gudomens eld, ja, hur "*i honom bor gudomens hela fullhet lekamligen*". (Kol. 2:9) Det finns inte två slags kristendom, julens och påskens, utan en enda, där Kristus under hela sitt jordeliv är den, som för oss nedkämpar synden, döden och djävulen.

Om detta handlar denna söndag, vars rubrik är "*Guds oförskyllda nåd*", och där evangeliet om "*Arbetarna i vingården*" skänker oss förkunnelsen om den oväntade dagspenningen, som inte står i någon som helst relation till mänsklig arbetsinsats. De sist anställda, som "*arbetat allenast en timme*" i aftonens svalka och när skuggorna faller, skänks den fulla och oavkortade, oväntade, strålande dagspenningen,

vars rätta namn är "*lösepenningen*" enligt det ordet: "*Människosonen har kommit, icke för att låta tjäna sig utan för att tjäna och giva sitt liv till lösen för många*". (Matt. 20:28) Detta ord står i samma kapitel som dagens evangelium och ger dagspenningen dess rätta halt, liksom evangeliets fortsättning är just: "*Se, vi gå nu upp till Jerusalem, och Människosonen skall bli överlämnad åt överstepräster och de skriftlärde, och de skola döma honom till döden*". (Matt. 20:18) Denna nåd, syndaförlåtelsens nåd, rättfärdiggörelsens nåd är en och densamma för alla. Den finns inte i olika storlek och djup. Den är inte uppmätt efter olika mänskliga insatser utan väller fram ur Guds kärlek, ur Sonens utgivande. Här gäller det, som inte gäller i något yttre sammanhang, ingenstans i de naturgivna skapelseordningarna, nämligen "*Här är icke jude eller grek, här är icke träl eller fri, här är icke man eller kvinna: alla ären I ett i Kristus Jesus*". (Gal. 3:23) Dagspenningen, lösepenningen, finns bara i en enda prägling, och därför ges åt alla samma dop, samma Kristi lekamen och blod, samma evangelium och avlösning. Om detta förkunnar vi så:

- I. **i nådens rike härskar en annan regel än i skapelsen,**
- II. **i nådens rike ges samma nåd men olika härlighet,**
- III. **det onda ögat hatar läran om den enda nåden.**

I. I nådens rike härskar en annan regel än i skapelsen.

Det för denna söndag helt avgörande är inledningsorden i evangeliet: "*Med himmelriket är det*". Jesus talar alltså inte i dag om skapelsens ordningar, om sitt rike på vänster hand, om det maktens rike, som han förvisso också upprätthåller från sin himmelska tron. Han instiftar inte en likalönsordning, där den late belönas med samma lön som den arbetsamme, där inte längre Skriftens ord gäller: "*De idogas hand kommer till välde, men en lat hand måste göra trältjänst*". (Ords. 12:24) Lika litet som någon annanstans instiftar Jesus i dag en ny socialordning. Han skiljer

nogsamt mellan himmelriket och skapelsen och säger oss: "Med himmelriket är det". Här och bara här gäller den enda dagspenningens gudomliga regel.

II. I nådens rike ges samma nåd men olika härlighet.

Vi vet, hur Jesus i olika liknelser noga skiljer mellan den lön, som ges åt olika förvaltare på den yttersta dagen: "Så skall du få makt och myndighet över tio städer" och "Så vare ock du satt över fem städer". (Luk. 19:17 ff.) I sin Herres efterföljd förkunnar hans trogne tjänare S:t Paulus: "var och en skall få sin särskilda lön efter sitt särskilda arbete". (1 Kor. 3:8) Alla sådana skriftens ord är oss givna som uppmuntran till ett överflödande nit, Gud till behag och oss till lön, i förvaltandet av den ena dagspenningen, i förkunnandet av "Guds oförskylda nåd", i allt gott verk, som flödar därur. Grundvalen är "den som är lagd, nämligen Jesus Kristus". (1 Kor. 3:11) Den olika nådelön som på domens dag ges oss, upphäver icke den oförskyllda, ena, gemensamma nåden utan förutsätter den och bekräftar den. Därför lär vår evangelisk-lutherska bekännelse: "Belöningarna skola sålunda vara olika efter de olika arbetena. Men syndaförlåtelsen är lika för alla och en och densamma." (SKB, s. 134)

III. Det onda ögat hatar läran om den enda nåden.

Denna söndags evangelium är enligt sina egna ord ett hemlöst evangelium, bemött med avvisande och ogillande. Vi hör ju husbonden säga: "Eller skall du med onda ögon se på att jag är så god?" Gud godhet, uttalad med det gudomliga självmedvetandets hela skärpa: "Jag är så god", väcker hat, vrede, förföljelse, därför att den talar enbart om Guds godhet, inte om vår godhet, vår förberedelse, vår strävan, varigenom vi skulle skilja oss ifrån och höja oss över de andra, de mindre goda, de onda. "Jag är så god" förkunnar just "Guds oförskyllda nåd", Guds av oss oberoende nåd, Guds nåd mot syndare, som i sig ingenting är. Den nåden är inte efterfrågad på religionernas marknadstorg, där man i stället talar om annat, om vårt eget, så intressanta inre. Dess glans är för det onda ögat mäktigare än lösepenningens, ja, "talet om korset är visserligen en dårskap för dem som gå förloerade, men för oss som bliva frälsta är det en Guds kraft". (1 Kor. 1:18)

Amen.